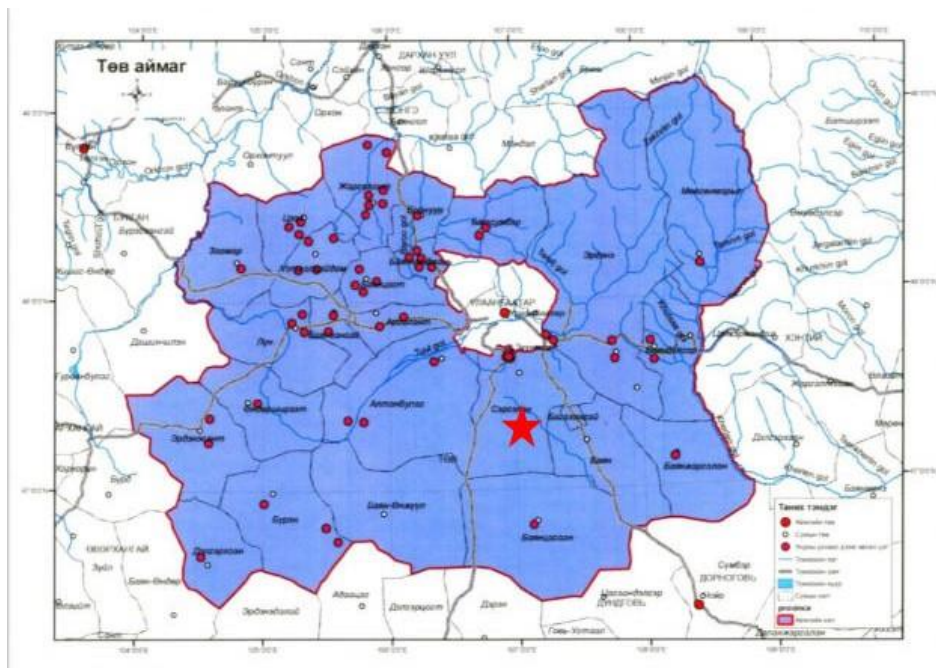

1. ХҮРЭЭТИЙН АМ УУРХАЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Уурхайн үйл ажиллагаа явагдаж буй газрын засаг захиргааны харьяалал

Хүрээтийн алтны шороон орд нь Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутагт, Улаанбаатар хотоос урагш 134 км, Зуун мод хотоос 60 км, Сэргэлэн сумаас 45 км, Төмөр замын Бага Хангай зөрлөгөөс баруун өмнө зүгт 34 км-т байрлана.

Зураг 1. Уурхайн байршил

Хүснэгт 1. Итгэлт Жи Ти Эс ХХК-ийн мэдээлэл

Аж ахуйн нэгжийн нэр	Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар	Үйл ажиллагааны чиглэл	Итгэлт Жи ти эс ХХК-ийн хаяг, байршил
Итгэлт Жи ти эс ХХК	8468508	Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутагт байрлах Хүрээтийн ам алтны шороон орд олборлох төсөл	Улаанбаатар, Хан-Уул, 6-р хороо, нүхт 26, 479 тоот

Хүснэгт 2. Итгэлт Жи Ти Эс ХХК-ийн холбогдох албан тушаалтнуудын мэдээлэл

№	Нэр	Албан тушаал	Утасны дугаар
1	С.Ганбат	Итгэлт Жи Ти Эс ХХК Ерөнхий захирал	
2	С.Цэнгүүн	Итгэлт Жи Ти Эс ХХК байгаль орчны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн	94080001
3	Б.Мөнхбаяр	Гүйцэтгэх захирал	86869229

1.2. Түүхэн товчоон

Хэдийгээр эдийн засаг, газар зүйн төв хэсэгт ойрхон орших боловч геологийн судалгаанд бага өртсөн гэж үзэж болно. Геологийн анхны системтэй судалгаа анх 1952 оноос эхэлжээ. 1995 онд Б.Даваацэрэнгийн үүсгэн санаачилсан “Алтан Хас” ХХК Хүрзэт, Зүлэгтийн хөндийнүүдэд 800-1600 м-ийн зайтайгаар цөөн тооны шлихийн сорьц авсны үр дүн нь алтны сарнил уг хайгуулын талбайд байгааг тогтоосон анхны мэдээлэл болсон юм. Үүний үр дүнд Хүрзэт, Зүлэгтийн талбайд эрлийн ажил явуулахаар сонгож улмаар 1996-1997 онд Хүрзэт, Зүлэгт, Эвжийн ордуудыг илрүүлж, улмаар хайгуулын ажлыг (Б.Даваацэрэн, Б.Банзрагч, В.Довжид) явуулж нөөцийг тогтоосон. 1996-1998 онд Б.Доржсүрэн, Эрхэмбаатар, Мягмарсүрэн нар Хоолтын талбайд 1:50000 масштабтай геологийн зураглалын ажлыг явуулсан.

1.3.Ордын геологийн тогтоц

Судалгааны талбай нь геологи структурын хувьд Өмнөд Хэнтийн өмнөт хэсэгт орших бөгөөд геологийн тогтоцын хувьд венд-доод палеозойгоос кайнозой хүртлэх насны хувирмал, вулканоген тунамал, сэвсгэр хурдсуудаас бүрэлдэн тогтоно .

Алтны орд бүхий Хүрзэтийн хоолой хэмээх энэхүү газар нь баруун хойноос зүүн урагшаа сунаж тогтсон урт нарийхан хөндий бүхий тогтоцтой . Түүний хойд талаар далайн түвшнээс дээш 1631,9 м өргөгдсөн тоот уул, зүүн талаар нь Хүрзэтийн ухаа (1613,6м), баруун талаар нь 1578.8, 1576.6 м өргөгдсөн тоот өндөрлөгүүд бүхий дундаж өндөртэй болон нам уулсаар хүрээлэгдэн оршино. Тэдгээрийн нэг болох Хүрзэтийн хоолой буюу хөндий нь эх эвч буй (1631.9 тоот өндөрлөгийн өвөр хажуугаас) буй хэсэгтээ 0,3-0,5 км өргөнтэй байх ба дунд хэсэгтээ 1,5-2.0 орчим өргөн болж харин адагтаа 5.0-6.0 км болон задгайрч Цагаан хамрын худгийн өмнөд этгээдэд орших давст нуур (холбоо нуур) бүхий хотостой нийлнэ.Хотгор гүдгэрийг өөрчлөгч орчин үеийн үйл явцыг идэвхжүүлэх нэг гол нөхцөл нь тухайн гадаргын хажуугийн хэвгийн их, багатай холбоотой байдаг. Хүрзэтийн хоолой хэмээх энэ хөндийн хоёр талын хажуу хэвгий багатай тул гарах өөрчлөлт харьцангуй бага байх магадлалтай

1.4.Хүрзэтийн ам уурхайн техник эдийн засгийн үндэслэл

Эрдэс баялаг, эрчим хүчний яам Ашигт малтмалын газрын Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөр 2019 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдөр “Эрдэнэс инженеринг” ХХК-ийн боловсруулсан Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутагт орших Хүрзэтийн алтны шороон ордыг

ил аргаар ашиглах уурхайн, баяжуулах үйлдвэрийн Техник-эдийн засгийн үндэслэл (ТЭЗҮ)-ийг хэлэлцэж, № Т/19-14-09 тоот дүгнэлтийг гаргасан. Энэ дүгнэлтэд үндэслэн Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайдын 2020 оны 02 дугаар сарын 04-ны өдрийн Т/17 тоот тушаалаар Хүрзэтийн алтны шороон ордыг ашиглах уурхайн, баяжуулах үйлдвэрийн ТЭЗҮ-г хүлээж авсан.

Хүснэгт 3. Тусгай зөвшөөрлийн хүрээн дэх үлдэгдэл геологийн нөөц

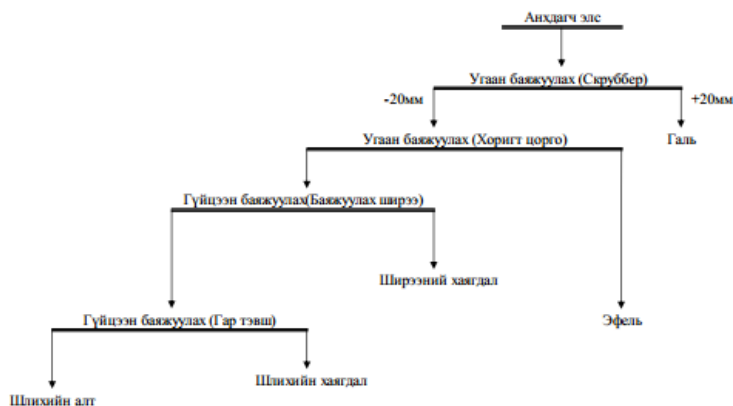
Сорьц-856

Геологийн нөөц									
д/д	Блокийн дугаар, нөөцийн зэрэг	Талбай /мян.м ² /	Зузаан (м)		Эзлэхүүн (мян.м ³)		Дундаж агуулга (г/м ³)	Алтны нөөц	
			Хөрс	Элс	Хөрс	Элс		Шлих, (кг)	Цэврээр, (кг)
2010 оны 07-р сарын 05-ний өдрийн 268-р тушаалаар баталсан нөөц									
1	13-B	1.21	8.4	0.9	10.16	1.09	1.888	2.06	1.76
1998 оны 01-р сарын 13-ний өдрийн 06-р тушаалаар баталсан нөөц									
1	6-C1	16.01	0.8	0.9	12.81	20.02	0.65	13.04	11.16
2	7-C1	12.38	0.9	1.3	11.2	19.4	1.03	19.98	17.1
3	8-C1	3.25	1.4	1.5	4.55	5.81	1.69	9.81	8.4
4	10-C1	8.4	1.2	1.0	10.1	11.7	0.33	3.86	3.3
5	11-C1	4.55	1.2	1.1	5.4	8.3	0.37	3.04	2.6
Дүн C1		44.6	1.1	1.2	44.06	65.23	0.76	49.72	42.56
Дүн B+C1					54.22	66.32	0.78	51.78	44.32

1.5. Хүрзэтийн ил уурхайн мэдээлэл

Ордын элсийг угаан баяжуулах цехийн жилийн хүчин чадал 27.34-55.69 мян.м³ ба тоног төхөөрөмжийн ашиглалт 50%-тай ажиллах үед цагийн хүчин чадал 20.0 м³ байна. Ил угаан баяжуулах цех нь уул-техникийн шинж чанараас хамаарч ажиллах ба зөвхөн дулааны улиралд буюу 5-р сарын 1-ээс 10-р сарын 01-ны хооронд ажиллана. Үүнээс угаах төхөөрөмжийн хүчин чадал болон амралтын өдөр, сул зогсолт зэргээс хамааран 76-155 хоног ажиллахаар төлөвлөсөн.

Зураг 2. Алт агуулсан элсийг угаан баяжуулах технологийн схем

1.6. Уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал

Хамрах хүрээ: Итгэлт Жи Ти Эс ХХК-ийн Хүрзэтийн уурхайн MV-011892 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд явагдаж байгаа үндсэн олборлолтын үйл ажиллагааны БОННУ-г холбогдох хууль, журмын дагуу БОАЖЯ-аар 2021 оны 08 сарын 24 өдөр батлуулсан. 2024 оны Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээ, нөхөн сэргээлтийн ажлын зардалд нийт хорин дөрвөн сая долоон зуун жаран дөрвөн мянга хоёр зуун төгрөг (24,764,200₮) төсөвлөсөн байна. Үүнээс 5,600,000₮ төгрөгийг 3 сарын 14 өдөр холбогдох дансанд байршуулсан бөгөөд нэмж 6,782,100₮ төлбөр нэмж байршуулж нийт 50% төлбөр болох 12,382,100₮ төгрөг байршуулсан байна.

Үүн дээр дүйцүүлэн хамгаалах болон нөхөн сэргээлтийн зардлыг урьдчилан тооцох боломжгүй байна. (Хүснэгт 4).

№	Ажлын нэр	Зардал /мян.төг/
1	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	1461.0
2	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1320.0
3	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	263.0
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	400.0
5	Нөхөн сэргээлт, хаалтын зардал	17160.0
6	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөний зардал	4000.0
7	Оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх	160.2
8	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	-
Нийт зардал		24764.2

2. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Зорилго, зорилт: Хүрзэтийн уурхайн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа 2024 онд “Ашид Ананда” ХХК-ийн боловсруулсан Хүрзэтийн алтны шороон ордоос олборлох, боловсруулах төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний нэмэлт тодотгол тайлангаар тодорхойлогдсон төсөл хэрэгжүүлэгчийн хүлээх үүрэг амлалтаас гадна Монгол Улсын Байгаль орчны багц хууль, холбогдох дүрэм журам, стандартуудын шаардлагуудыг мөрдлөг болгон боловсруулсан бөгөөд энэ төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг даалгавруудыг биелүүлэхийг гол зорилго болгосон. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний гол зорилго нь төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах хэмжээг төлөвлөхөд оршино.

3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

БОННУ-ний тайланд төслийн цар хүрээнд бий болох сөрөг нөлөөллийн эрчим нь багаас дунд түвшинд хэлбэлзэх бөгөөд сүйрлийн хэмжээнд хүрэх ноцтой сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй. Энэ нь төсөл хэрэгжүүлэх нутгийн байгаль, газарзүйн байршил, байгалийн нөөцийн нөхөн сэргэх чадавхтай холбоотой байх тул сөрөг нөлөөллийг бууруулах, улмаар арилгах боломжтой байна.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ. Цар тахлын улмаас үүсэх нөхцөл байдлаас хамаарч тус хөтөлбөрийн зарим заалтыг хэрэгжүүлэхэд хүндрэл учирч болзошгүй.

Хүснэгт 5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Нөлөөллүүд	Нөлөөллийн эх үүсвэрүүд	Бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хэрэгжилтэд тавигдах шалгуур, мөрдөх стандартууд
АГААРЫН ЧАНАР								
Ил уурхайгаас үүсэх тоосжилт	Уурхайн үйл ажиллагаанаас	Зам талбайг усалж байх	Уурхайн зам			320	2024	“Агаарын тухай”, “Агаарын бохирдлын тухай төлбөрийн тухай” хууль MNS 0017-2-3-16:1998 (суурьшлын хэсгүүдэд) MNS 4585:2008 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага. Галын аюулгүй байдлын тухай:
Хорт хийн ялгарал	Тээврийн хэрэгсэл	Хорт хийн хэмжээг багасгахын тулд машин механизмын засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийж байх	Төсөлд ашиглах машин механизм	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан			2024	
Дуу чимээ шуугиан								
						320		
ГАЗРЫН ГАДАРГА ХЭВЛИЙД								
Газрыг үр ашиггүй, зохисгүй ашигласнаар газрын шим тэжээл буурах	Уурхайн үйл ажиллагаанаас	Төлөвлөгөөнд тусгаагүй газар талбайд нөлөөлөл учруулахгүй байхаар уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу үйл ажиллагаагаа хянаж явуулах.	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан			2024	Газрын тухай хууль “Газрын тухай” хууль “Байгаль орчныг хамгаалах ухай” хууль: “Газрын хэвлийн тухай” хууль
						0		
ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ								
Хөрсний бүтцэд гарсан өөрчлөлт	Хүний буруутай үйл ажиллагаа	Нефтийн бүтээгдэхүүн бүхий хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах, бохирдсон хөрсийг тухай бүрд нь цэвэрлэж байх	Төслийн талбайд	100	5	500.0	2024	Газрын тухай хууль MNS 5916:2008 “Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт” MNS 5917:2008 “Уул уурхайн үйлдвэрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт” стандартууд
						500.0		

Нөлөөллүүд	Нөлөөллийн эх үүсвэрүүд	Бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хэрэгжилтэд тавигдах шалгуур, мөрдөх стандартууд
ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗАР ДООРХ УС								
Усанд орчинд үзүүлэх нөлөөлөл	Унд ахуйн ус бохирдох	Унд, ахуйн хэрэглээний усанд тогтмол шинжилгээ хийлгэж байх	Гүний хулаг	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан			2024	Монгол Улсын стандарт (MNS 4943-2015), Дэлхийн банкны шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангасан байх шаардлагатай. Усны тухай хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль “Усан орчны чанарын үзүүлэлт” MNS 4586:1998. ”Газар доорх усыг бохирдлоос хамгаалах” MNS 3342:1982 Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам
		Гүний худагт тоолуур тавьж баталгаажуулах. (2 ш баталгаажуулсан тоолуурыг 300 000 төгрөгөөр авч 20545 төгрөгөөр баталгаажуулна, суурилуулах.	гүний худаг	300.0 20.5	2	641.0	2024	
						641.0		
УРГАМЛАН НӨМРӨГ								
Уурхайн үйл ажиллагаанаас	Уурхай, тээвэрлэлт, шорооны ажлын үед ургамал устах, дарагдах, талхлагдах зэргээр хамгийн их нөлөөлөлд өртөх.	Шимт хөрсийг ургамалжуулж түүн доторх ургал эрхтний нөөцийг хамгаалах	Төслийн талбайд	Биологийн нөхөн сэргээлтийн зардалд тооцогдсон			2024	Ургамал хамгааллын тухай” хууль Байгалийн ургамлын тухай” хууль MNS 5918:2008 “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага”
АМЬТНЫ АЙМАГ								
Уурхайн ойр орчмын газарт нутагладаг ан амьтдын амьдрах орчинд шууд бус байдлаар нөлөөлөх		Орон нутгийн амьтан хамгаалах үйл ажиллагаанд оролцох		Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан			2024	"Амьтны аймгийн тухай" хууль: 6.1.7 дахь заалт: үйлдвэрлэл, аж ахуйн үйл ажиллагааны явцад амьтан хөнөөгдөхөөс сэргийлэх
Нийт зардал:								

4. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 6. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (мян.төг)	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Байгалийн аюул гамшиг								
Байгалийн давтагдашгүй хүчин зүйл болох	Байгалийн аюул гамшигын үед авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл ажилчдад өгөх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж гаргах		удаа	1	50.0	250.0	2024	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003-(сүүлийн нэмэлт өөрчлөлт 2012.05.17)
Нийт						250.0		
Галын аюул								
Төслийн үйл ажиллагаанд техникийн зориулалттай шатах, тослох материалын аюулгүй ажиллагааг хангаагүйгээс галын аюул гарах	Гал түймэр гарахаас урьдчилан сэргийлэх, гал түймэр гарсан тохиолдолд түүнийг шуурхай унтраах багаж хэрэгслийн иж бүрдлийг бэлэн байлгах;	Галын аюул эрсдэл	иж бүрэн	10	500	1000.0	2024	MNS 5390:2004, ХААЭА. Цахилгааны галын аюулгүй байдал. Ерөнхий шаардлага Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, /шинэчилсэн найруулга/ Хөдөлмөр аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль MNS 5566:2005 Гал түймрээс хамгаалах, аж ахуйн нэгж байгууллага, барилга байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм MNS4244-94 Галын аюулгүй байдлын ерөнхий шаардлага
Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны талаар								
Төслийн үе шатанд хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлөх	Уурхайн ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт семинарыг тогтмол зохион байгуулах, хамруулах	Төслийн талбайд	удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан		2024		MNS 4968:200“ХААЭА. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 4995:2000, “ХААЭА. Доргио хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага”
	Болзошгүй осол, хүний амь насанд аюул учруулж болох нөхцөлүүдээс урьдчилан сэргийлэх	Төслийн талбайд	Удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан				

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (мян.төг)	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	Болзошгүй аваар ослын үед яаралтай хэрэглэх анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, эм тариаг бэлэн байлгах	Төслийн талбайд	иж бүрэн	2	35	70.0	2024	MNS 5002:2000, “ХААЭА. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага” MNS ISO 13688:2000, “ХААЭА. Хамгаалалтын хувцас. Ерөнхий шаардлага”
	Ажилтан бүрийг хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслээр хангах	Төслийн талбайд	иж бүрэн	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан				MNS 5010:2001, “ХААЭА. Ажлын байран дахь тоосны агуулгыг хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага” MNS 5105:2001, “ХАБ. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага” MNS ILO OSH 1:2003, “ХААЭА-н удирдлагын тогтолцооны талаарх удирдамж” Хөдөлмөр аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Нийт дүн						1320.0		

5. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хатуу, шингэн хог хаягдал нь хүн ам, үйлдвэрлэлд хэрэгцээт газрын нөөцийг багасгах, хөрс, ус, агаарыг хорт бодис, хүнд металл, нян вирусээр бохирдуулагч гол эх үүсвэр болдог. Хатуу хог хаягдал нь удаан задарч бодисын эргэлтэд аажмаар орох ба задрах хугацаа нь удаан байдаг учраас байгаль орчинд хор хөнөөлтэй. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг 2017 онд батлагдсан Хог хаягдлын тухай хуулийн үзэл баримтлал, зүйл заалтыг үндэслэн боловсруулав.

Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал (мян.төг)	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан, ялгах, хог хаягдлыг дахин ашиглах	Хог хаягдал ангилан ялгаж хаях зориулалттай хогийн савнуудыг тосгон, захиргаа, цайны газар зэрэг шаардлагатай газруудад тавих	Энгийн хог хаягдлаас үүсэх нөлөөллийн бүс	удаа			400.0	2024	Хог хаягдлын тухай хууль
	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж байх		Удаа	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр		2024	БОАЖ-ын сайдын А/433 тушаал	
	Энгийн хог хаягдал үүсгэгч нь хог хаягдлын мэдээ тайланг тогтмол, заасан хугацаанд эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.		удаа			2024	“Ариун цэврийн тухай” хууль Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын тухай хууль	
Хог хаягдлаас ялгарах үнэр, амархан муудаж ялзрах бусад хүнсний хаягдал зэргээс халдварт өвчин тархах	Үүсэх хог хаягдлын төрөл, кодыг ЗГ-ын 116 тогтоолд заасан хог хаягдлын кодчилсон жагсаалтын дагуу тогтоосон байх	Аюултай хог хаягдал	удаа	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр			2024	
	Хөрс шатах тослох материалаар бохирдсон тохиолдолд бохирдсон хэсгийг ялган авч саармагжуулах	Төслийн талбай	Иш бүрэн				2024	
Нийт						400.0		

Ахуйн хог хаягдлыг хог хаягдлыг ангилах, ачих, цуглуулах технологид нийцсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн, хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн ангилан ялгах зориулалтын сав байрлуулж хог хаягдлын цэгийн тохижуулах

Зураг 1. Хог хаягдлын ангилал, зайлуулах арга

Зураг 2. Дахин ашиглах хог хаягдлыг ангилан ялгаж, түр хадгалах савын жишээ

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь ангилан ялгасан, дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэрүүдэд нийлүүлж хамтран ажиллах шаардлагатай. Харин төслийн үйл ажиллагаанаас гарах аюултай хог хаягдлыг БОАЖ сайдын 2018.01.30 өдрийн А/18 дугаар тушаалын 1-р хавсралтын дагуу Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох тусгай зөвшөөрөл авсан аж ахуйн нэгжүүдтэй байгуулсан гэрээний дагуу саармагжуулан, устгах.

6. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсэж болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа, хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тодорхой тусгана” хэмээн “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 2.7-д заасан байна. Үүний дагуу бид байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу энэхүү орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулсан болно.

Хүснэгт 8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

#	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээ	Нэгж өртөг	Нийт зардал	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Дээд доод хязгаар
Агаарын чанар									
Агаарын чанар	Нүүрстөрөгчийн исэл CO	мкгр/м ³	Уурхайн ухаш Технологийн зам дагуу хэмжилт хийнэ	Жилд 1 удаа	Campbell Scientific. UT 30 автомат цаг уурын станц Dust Trak Orion Plus dragger 2238E Mediator Sound level meter	24 цагийн хэмжилтийг хийж, цаг агаарын үзүүлэлтийн хамт тооцоход 25.0 мян.төг	100.0 мян.төг	<ul style="list-style-type: none"> MNS 3384:1982 Агаар мандал. Хэмжилтийн ерөнхий шаардлага. MNS:46-21-2007, Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 3113:1981 Агаар мандлын бохирдлыг хэмжих аргачлалын ерөнхий шаардлага MNS 3384-1982 Агаар мандал-Агаарын дээжид шинжилгээ MNS 5365:2004 Агаарын чанарын ерөнхий асуудлууд.Тоосонцорын ширхгийн хэмжээг тодорхойлох арга. 	Дундаж хэмжилтээр
	Азотын исэл (NO ₂)								Дундаж хэмжилтээр
	Хүхрийн давхар исэл (SO ₂); HCN, O ₂								Дундаж хэмжилтээр
	Тоосонцор (PM2.5, PM10)								Дундаж хэмжилтээр
Хөрсний чанар									
Хөрсний чанар	pH	Шимт хөрсний овоолго Ашиглалтын нөлөөгөөр бий болсон гадаргын төрх байдлын өөрчлөлт, элэгдэж эвдэрсэн газар	Жилд 1 удаа	Лабораторийн шинжилгээ	Хөрсний механик бүрэлдэхүүн, ялзмаг – 20.0 мян.төг Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ	80.0 мян.төг	<ul style="list-style-type: none"> MNS 3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл MNS 2305-04 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ 	хэмжилтээр	
	CaCO ₃							%	хэмжилтээр
	EC _{2.5}							dS/m	хэмжилтээр
	Ялзмаг							%	хэмжилтээр
	Элс							% /мл-ээр/	2-0,05
	Тоос							% /мл-ээр/	0,05-0,002
	Шавар							% /мл-ээр/	<0,002
	Cd / кадми							мг/кг	3
	Cu / зэс							мг/кг	100
	As / хүнцэл							мг/кг	0.05
	Cr / хром							мг/кг	150
	Zn / цайр							мг/кг	300
Co /кобальт	мг/кг	50							

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

#	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээ	Нэгж өртөг	Нийт зардал	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Дээд доод хязгаар
	Ni / никель	мг/кг				- 20.0 мян.төг		• MNS 4814:1999. Атом шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх	150
	Pb / хар тугалга	мг/кг							100
	Нийт бичил биетийн тоо	1 см ³							100
Усны чанар									
Усны чанар	pH		- Ундны ус	Жилд 1 удаа	Лабораторийн шинжилгээ	Усны ерөнхий химийн шинжилгээ 28.0 мян.төг	83.0 мян.төг	<ul style="list-style-type: none"> • MNS 900:2005 Ундны ус- Ундны усны хяналт шинжилгээ • MNS 3935:1986 Ундны ус- Усны шинжилгээнд тавигдах шаардлага • MNS 3934:1986 Ундны болон үйлдвэрийн ус- Химийн шинжилгээ хийх, дээж авах, хадгалах, зөөвөрлөх • MNS 5667-10:2001 Усны чанар-Дээж авах 2-р бүлэг. Хаягдал уснаас дээж авах • MNS 2573:1978 Байгаль орчныг хамгаалах. Усны чанарын үзүүлэлт. 	3-7
	эрдэсжилт	мг/л							1000
	хатуулаг	мг-экв/л							7
	SO ₄ / сульфат	мг/ л							500
	Cl ⁻ / хлорид	мг/ л							3
	Ca / кальци	мг/ л							100
	NH ₄ / аммони	мг/ л							1,5
	NO ₂ / нитрит	мг/ л							3
	NO ₃ / нитрат	мг/ л							50
	Cd / кадми	мг/ л							0,003
	Cu / зэс	мг/ л							2,0
	As / хүнцэл	мг/ л							0,01
	Cr / хром	мг/ л							0,05
	Zn / цайр	мг/ л							5,0
	Co /кобальт	мг/ л							0,1
	Ni / никель	мг/ л							0,02
Pb / хар тугалга	мг/ л	0,01							
Fe / төмөр	мг/ л	0,3							
Нийт бичил биетийн тоо	100 мл	100							
2023 он							263.0		
Нийт дүн							263.0		

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ:

Уул уурхайн үйл ажиллагааны дараа нөхөн сэргээлтгүйг маш сайн хийсэн ч нөлөөлөл ямар нэг хэлбэрээр үлддэг. Тэрхүү нөлөөллийг бууруулах олон арга байдгийн нэг нь дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагаа юм.

Хүснэгт 9. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

Дүйцүүлэн хамгааллын зорилго	Гүйцэтгэх ажил	Ажил гүйцэтгэх төсөв, сая.төг	Эрх зөвшөөрөл	Хэрэгжилтэд хяналт тавих	Хэрэгжүүлэх хугацаа
Бэлчээрийн даацыг сайжруулах чиглэлээр	Орон нутгийн захиргаатай хамтран ажиллаж тохирсон газарт буюу уурхайн эргэн тойрондох 2 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийх	4	Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ, БО-ны газар хамтран ажиллах	Сэргэлэн сумын БОАЖГазар болон ЗДТГазар	2024 он
Нийт		4 сая			

8. НӨХӨН СЭРГЭЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Нөхөн сэргээх арга хэмжээ. Төсөл хэрэгжих 1 жилд уурхай нь 6,5 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийнэ.

Ордын техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг Байгаль орчин, аялал жуулчлал, ногоон хөгжлийн яамны сайдын хамтарсан 2015 оны 03 сарын 30-ны өдрийн А-138 дугаар тогтоолын хавсралтын дагуу тооцоолон эдийн засгийн хэсгийн тооцоонд оруулав.

Хүснэгт 10. Нөхөн сэргээлтийн ажлын календарьчилсан төлөвлөгөө

<i>№</i>	<i>Үзүүлэлтүүд</i>	<i>1 дэх жил</i>
<i>Уулын ажлын хэмжээ</i>		
1	Хуулах шимт хөрсний хэмжээ, мян.м ³	3.5
2	Шимт хөрсний овоолгын талбай, га	0.24
3	Гадаад овоолго дахь үндсэн хөрсний хэмжээ, мян.м ³	4.75
4	Дотоод овоолго дахь үндсэн хөрсний хэмжээ, мян.м ³	-
5	Гадаад овоолгын талбай, га	0.2
6	Нийт уулын ажилд хамрагдах болон эвдрэлд орох талбай, га	1.4
7	Шимт хөрс хуулалтад ажиллах бульдозерын жилд ажиллах, цаг	32
<i>Нөхөн сэргээлтийн ажлын календарь төлөвлөгөө</i>		
8	Шимт хөрсөөр хучих, м ³	
9	Нөхөн сэргээх уурхайн тосгон болон зам талбай, га	
10	Нийт техникийн нөхөн сэргээлт хэмжээ, мян.м ³	
11	Нөхөн сэргээлтэнд ажиллах бульдозерын жилд ажиллах, цаг	
12	Нөхөн сэргээлтэнд ажиллах утгуурт ачигчийн жилд ажиллах, цаг	
13	Нөхөн сэргээлтэнд ажиллах автосамосвалын жилд туулах зам, км	
14	Нийт техникийн нөхөн сэргээх талбай, га	6,5

Хүснэгт 11. Эвдэрсэн газарт хийгдэх техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын зардлын тооцоо

№	Ажлын нэр	Хэмжих нэгж	Ашиглагдах техник	Ажлын хэмжээ, мян.м ³	Техникийн ээлжийн бүтээл	Гүйцэтгэх хугацаа, ээлжээр	Түлш зардал	Сэлбэг	Цалин	НДШ	Элэгдэл	Нийт зардал, сая төг
1	Ашиглагдсан орон зайг дүүргэх	мян.м ³	Автосамосвал, Эксковатор	1.50	1,938.00	1.81	0.1	0.1	0.1	0.02	0.14	0.46
2	Хоосон орон зай, ухшийн ирмэгийг хэвгийжүүлэх	мян.м ³	Бульдозер	2.77	2,774.80	1.72	0.55	0	0	0	-	0.55
3	Овоолгын хажууг хэвгийжүүлэн налуулах	мян.м ³	Бульдозер	35.03	1,938.00	33.08	5.6	0.2	2	0.13	0.21	8.14
4	Хэвгийжүүлсэн, нөхөн дүүргэсэн гадаргууг хэлбэржүүлэх, тэгшлэх, тэгшилсэн талбайг дэвсгэржүүлэх	мян.м ³	Бульдозер	0.57	2,774.80	0.93	0.41	0	0	0	0.00	0.41
5	Барилга байгууламжинд өртсөн газрыг тэгшлэх.	мян.м ³	Бульдозер	0.46	2,774.80	0.31	0.14	0.00	0	0	0.0	0.14
6	Шимт хөрсний овоолгоос шимт хөрс ухаж ачих, тээвэрлэн буулгаж, хучих ажил	мян.м ³	Бульдозер	2.42	2,774.80	4.36	0.45	0	0	0	0.01	0.46
	Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын дүн	сая төг					7.25	0.3	2.1	0.15	0.36	10.16
Биологийн нөхөн сэргээлтийн зардал												
1	Ургамалжуулах ажлын зардал	га	1 га талбайн биологийн нөхөн сэргээлтийн зардлыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ. Гэрээний үнийн дүн								1 га	7 сая
	Нийт нөхөн сэргээлтийн ажлын дүн	сая төг	17.16									

9. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ

Төсөл хэрэгжих орчны оршин суугчдын газар эзэмших, ашиглах эрх хөндөгдөхгүй, одоогийн байгаа ахуй амьжиргаанд эдийн засгийн сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй тул нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох зайлшгүй зардал тооцох шаардлагагүй болно.

10. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааны явцад түүх соёлын өвийг хамгаалах зорилгоор дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- Соёлын өвийг хамгаалах, хадгалах Монгол улсын хууль эрхзүйн орчныг дагаж мөрдөх
- Лицензтэй талбайгаас түүх соёлын дурсгалт олдворуудыг археологийн судалгаагаар илрүүлсэн боловч олборлолтын үед газар дээр ямар нэг таних тэмдэггүй дурсгал илэрч болзошгүй тул төсөл хэрэгжүүлэх явцад түүх, соёлын дурсгалт зүйл илэрвэл төсөл хэрэгжүүлэгч ажлаа зогсоож энэ тухай сум, дүүргийн Засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ.
- Төслөөс шууд өртөж нөлөөлөгдөхөөргүй цэгүүдийг хамгаалах ажиллагаа, соёлын ба үнэт өв дурсгалтай газрыг хамгаалах төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг боловсруулахдаа төв, орон нутгийн удирдах байгууллага, мэргэжилтнүүд, орон нутгийн олон нийтийн байгууллага, ШУА-ын Археологийн Хүрээлэн зэрэгтэй зөвлөлдөнө. Энэ төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг төслийн бүтээн байгуулалт эхлэхээс өмнө төлөвлөж мөрдөнө.

Хүснэгт 12. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өвүүд	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал /сая.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Уурхайн хөрс хуулалт болон олборлолтын үед Археологийн болон палеонтологийн ховор түүхийн дурсгалт олдворууд гарч ирж болзошгүй.	Хэрэв уурхайн үйл ажиллагааны үед Археологийн болон палеонтологийн ховор түүхийн дурсгалт олдворууд гарч ирэхэд төрийн холбогдох байгууллагуудад заавал мэдэгдэх ёстой.	Уурхайн ашиглах нийт газрын хэмжээнд	Тухайн үед нь шийдэх	Үйл ажиллагааны турш	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль /2014 оны 05 сарын 15-ны өдрийн шинэчилсэн найруулга/ ,

11. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааны туршид байгаль орчинд хамгийн бага сөрөг нөлөөгүй үйл ажиллагаа явуулах үүрэг хүлээж, мэргэжлийн боловсон хүчнээс бүрдсэн байгаль орчны асуудал хариуцсан байгаль орчны алба байгуулах ба төслөөс үзүүлж байгаа сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ авч ажиллах боловч төслийн удирдлагын хэмжээнд онцгойлон анхаарч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд байна.

Хүснэгт 13. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, сая төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10 ¹ болон БО-ны ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу 2 жил тутамд Байгаль орчны аудит хийлгэх	2 жил тутамд	Гэрээний үнийн дүнгээр	Эхний болон 3-р жил	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлэх (5 жилд 1 удаа).	Тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд	Гэрээний үнийн дүнгээр	Хийгдсэн байгаа	Газрын тухай хуулийн 58.5
Орон нутгаас тавьсан санал хүсэлтийг харилцан тохиролцож шийдвэрлэж байх	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд	Тохиролцох	Төслийн хугацаанд	Нийгмийн хариуцлагын гэрээ Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 14.1.3
Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх	Төслийн хугацаанд	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр		Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖЯ –нд хүргэж өгөх.	Жил бүрийн 12 сард	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр		Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль Байгаль хамгаалахад орон нутгийн иргэдийн оролцоог идэвхжүүлэх, уулзалт зөвлөгөөг зохион байгуулах, тэдний санал зөвлөмжийг БОХТ-г хэрэгжүүлэх ажилд тусгах	Төслийн хугацаанд	Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр		Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль
Нийт		-		

12. ОРОЛЦОГЧ, СОНИРХОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ

Оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх. Хүрээтийн хөндийн алтны ордыг ашиглах төсөл нь Төв аймгийн Сэргэлэн суманд хэрэгжих тул төслийн үйл ажиллагааны тайлан, мэдээг хамгийн их сонирхогч, оролцогч талууд нь эдгээр сумын удирдлагууд, ард иргэд, оршин суугчид болно. Тиймээс сонирхогчид болон оролцогч талуудад хүргэх мэдээллийг тэдгээрийн сонирхолд нийцсэн хэлбэрээр бэлтгэж, хэлэлцүүлэх, танилцуулах арга хэмжээг хийх шаардлагатай.

БОМТ-г орон нутагт танилцуулах, хэлэлцүүлэх ажлын зардал. Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн ажлын тайлан, мэдээг танилцуулж, хэлэлцүүлэх ажлыг жилд нэг удаа онлайнаар зохион байгуулах бөгөөд энэхүү ажлыг гүйцэтгэхэд 160.2 мян.төг-ийн зардал тооцогдож байна.

Хүснэгт 14. БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг танилцуулах, хэлэлцүүлэх ажлын зардал

№	Хийх ажил	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ, төг	Нийт үнэлгээ, мян.төг
1	Тайлан, илтгэл	удаа	1	0	0
2	Хурлын зар тараах	удаа	1	25,000.0	25.0
3	Хурал зохион байгуулах	удаа	1	125000	125.0
4	Хуралд оролцогсдын томилолт	хүн/өдөр	0	0	0
5	Шатахуун	л	0	0	0
6	Бусад зардал	хувь	8		10.2
Тайлан танилцуулах, хэлэлцүүлэх ажлын нийт зардал, мян.төг					160.2

Хүснэгт 15. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Тайлан хүргүүлж тайлагнах	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар	Жил бүрийн 11 сард	Цаашид анхаарах асуудал	БОНХЯ
Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, Бүх шатны засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллага	Танилцуулж, тайлагнах	Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар	Хагас жил тутам буюу 6, 11 сард	Цаашид анхаарах асуудал	Засаг даргын тамгын газар
Төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн сум, багийн иргэдийн хуралд	Хэлэлцүүлэх	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар - Төслийн гүйцэтгэлийг хянаж, шалгах болон бусад мэдээллийг	Хагас жил тутам буюу 6, 11 сард	Цаашид анхаарах асуудал	Сум багийн иргэдийн хуралд
Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, Бүх шатны засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллага	Тайлагнах	Үйл ажиллагааны явцад түүхт дурсгалт зүйлс болон соёлын олдвор олдсон тохиолдолд ямар арга хэмжээ авсан талаар	Тухай бүрд		Засаг даргын тамгын газарт
Төслийн ажилчид ба орон нутгийн иргэдэд	Тайлагнах	Төслийн ажилчид ба орон нутгийн иргэдээс гомдол, санал гарсан тохиолдолд цаг алдалгүй санал гомдлыг нь барагдуулах зорилгоор гомдол барагдуулах менежментийн төлөвлөгөөг тогтвортой хэрэгжүүлэх;	Тухай бүрд	Цаашид анхаарах асуудал	Иргэдэд

13. ҮР ДҮНГИЙН БҮРТГЭЛ ТАЙЛАНГИЙН ХҮСНЭГТ

Хяналт шинжилгээний явцад зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн бохирдол илрэх тохиолдолд мэргэжлийн болон хяналтын байгууллагуудад шуурхай мэдээлж, холбогдох арга хэмжээг өөрийн хөрөнгөөр авч хэрэгжүүлнэ.

Хяналт шинжилгээний бүртгэл тайлан эрх бүхий байгууллагаас гаргасан маягтаар гаргаж, мэдээ тайланг тогтоосон хугацаанд холбогдох байгууллагуудад хүргүүлнэ.